

LLENGUATGE I CONSCIÈNCIA

Manuel Pla i Salat

És un error creure que el llenguatge és només una forma de comunicació, car l'home està destinat a parlar-se ell mateix, és a dir, a interrogar-se i prendre consciència de la pròpia vida, a fer-se la autocrítica, a preguntar-se pel seu origen, història i destí i a triar, per tant, els seus amics, la seva professió i, adhuc, la seva pàtria. No oblidem que, al llarg de la vida, passem molt de temps parlant amb nosaltres mateixos, fent TU del propi JO. Sempre que anem desperts, no sols s'escau que anem elaborant escenes i paisatges, sinó que ens anem monologant i responent, fent-nos CONSCIENTS i dualitzant-nos. Així JOAN-PERROT, l'indolent, es deia tot sovint: «TU, Joanot, hauries de llevar-te més de matí.»

Els animals criden i també es comuniquen, però no parlen perquè no exposen als altres els seus pensaments o judicis. Ells es poden avisar, cridar, enjogassar, amenaçar-se i renyir; poden estar contents o descontents, però no pas d'ells mateixos. No es fan retrets d'ésser millors o pitjors, fastigosos o garrits. Així, encara que tenen percepcions, coneixements i memòria, NO ENTENEN PERQUÈ després del dia ha de venir la nit; coneixen els carrers del poble malgrat no entendre per què cal que es facin carrers.

Així, com que no tenen enteniment, no els cal llenguatge per fer-se preguntes ni projectes de vida i no es poden fer responsables de lladrar o cantar o grunyar més bé o malament. I, com que no parlen amb ells mateixos, poden tenir por del càstig, però no consciència. Com deia ORTEGA I GASSET, viuen sempre referits a o afectats per les coses, però mai concentrats en el seu si o abstrets en un íntim diàleg. Estan sempre alterats: o vigilen, o es mouen d'ací d'allà, o dormen. Tampoc no s'inscriuen a cap folc, eixam o ramada; hi neixen i s'hi crien o esdevenen solitaris.

L'home, en canvi, selecciona: es tria els amics, el poble, l'ofici, els costums i la pàtria. Pot néixer a Galícia i sentir-se castellà o portuguès, pot lluitar pels servis o pels croats, pot fer-se socialista o anarquista, pot fer-se de l'equip de la cultura o del grup de la xurma, del català acadèmic o del català LIGHT.

Ara bé, com que la nostra consciència és una formulació caracterològica del llenguatge íntim, quan el nostre llenguatge és bastard, la consciència és bastarda; si és plebeu, la nostra consciència és plebea, i, quan és «light», la nostra consciència està reblanida i espicossada pel galliner.

Remarquem aquí que no és just de defensar el plebeisme en nom i al servei de la democràcia, perquè, si bé la democràcia s'originà com a nobilíssim desig d'alliberar la plebs de la seva pobra i injusta condició, la politiqueria democràtica ha acabat per glorificar les classes més nècies, roïns i abjectes de la societat, bo i tractant de simpatitzar amb llurs costums i amb llur incultura humanística. És la tendència actual vers LES REBAIXES.

D'aquest progressisme paradoxal, alguns socialistes n'han fet el seu dogma. En l'aspecte lingüístic, d'aixó en diuen el «progressisme col.loquial». Es titllen de privilegiades totes les classes selectes malgrat llurs esforços per reeixir, i es vol imposar el llenguatge i l'argot dels «mestissos» o totxos.

Val a dir que, sovint, si algú se sap inferior als seus desigs, per manca d'aptituds o d'esforç, procura refer-se als seus ulls, negant els mèrits dels altres o les seves qualitats. Vivim com assetjats per éssers que voldrien decretar la igualtat universal, no sols davant la llei i contra els privilegis injustos, sinó en tots els aspectes personals i morals. Rosegats pel ressentiment o l'enveja, es converteixen freqüentment en moneders de falses monedes i d'una falsa cultura. Demanem, doncs, a les nou muses que ens guardin dels rucs adulterats i sofisticats per la il.lustració i de les escorrialles universitàries d'alguns pocs periodistes que han pogut saltar i burlar el trampolí de l'autèntica selecció.